

Onteigening van perceelen ten behoeve vanden aanleg van een afwateringskanaal van het Slochterdiep naar Farmsum. Nadere bepalingen omtrent den accijns op de binnenlandsche bieren en azijnen.

(Eindverslag; Voorloopig Verslag der Commissie.)

[57. 4.]

EINDVERSLAG der Commissie van Rapporteurs voor het Ontwerp van Wet tot onteigening van perceelen ten behoeve van een afwateringskanaal van het Slochterdiep naar Farmsum; uitgebragt in de zitting van den 2den April 1867.

Bij de overweging in de afdeelingen der Kamer van het wetsontwerp tot onteigening van perceelen ten behoeve van den aanleg van een afwateringskanaal van het Slochter Diep naar Farmsum werd door eenige leden de aandacht gevestigd op de gezegden der Memorie van Toelichting, waaruit blijkt, dat omtrent de bezwaren tegen deze onteigening eenig verschil van gevoelen bestaat tusschen de commissie uit Gedeputeerde Staten van Groningen met den provincialen ingenieur aan de eene zijde, en den hoofdingenieur van den waterstaat van het 1ste district aan de andere zijde. Het moest eenige bevreemding wekken, dat die bezwaren niet vóór de aanbidding van het tegenwoordig wetsontwerp door den heer Minister van Binnenlandsche Zaken uit den weg waren geruimd. Tevens scheen het de vraag, of in dit verschil van gevoelen tusschen den provincialen en den rijksingenieur niet het bewijs lag, dat de optreding van provinciale ingenieurs van den waterstaat verkeerde gevolgen kon na zich slepen. — Op deze bedenkingen werd geantwoord, dat het hier in aanmerking komend rapport van den hoofdingenieur van den waterstaat, den heer Ortt, van 19 Januarij 1867. n.º 37/9, zoo als ook in de Memorie van Toelichting gezegd wordt, slechts enkele bedenkingen tegen de voorstellen der commissie uit Gedeputeerde Staten behelst, die allezins juist schijnen; dat die bedenkingen echter uitsluitend de wijze van uitvoering van het werk betreffen en op de rigting, aan het kanaal te geven, van geenerlei invloed kunnen zijn, en dat derhalve daaruit geenerlei grond tegen de verklaring van het algemeen nut der onteigening, waarop het hier alleen aankomt, kan worden geput. Overigens was het voor tegenspraak vatbaar, of wel aan het bestaan van verschil van gevoelen tusschen den provincialen en den rijksingenieur van ondergeschikte punten het bewijs kan worden ontleend, dat de opdracht der waterstaatsbelangen eener provincie aan een eigen ingenieur niet goed werkte.

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend met het opnemen van dit verhandelde in de afdeelingen in het tegenwoordig *Eindverslag* te kunnen volstaan, zonder dat daarover eene schriftelijke gedachtenwisseling met de Regering worde uitgelokt.

Aldus vastgesteld den 2den April 1867.

GULJÉ.
VAN NAAMEN VAN EEMNES.
DAM.
ZYLKER.
WESTERHOFF.

[58. 4.]

VOORLOOPIG VERSLAG der Commissie van Rapporteurs voor het Ontwerp van Wet houdende nadere bepalingen omtrent den accijns op binnenlandsche bieren en azijnen.

§ 1. Bij de overweging van het wetsontwerp houdende nadere bepalingen omtrent den accijns op de binnenlandsche bieren en azijnen verklaarden eenige leden, dat zij met genoegen in deze wetsvoordragt eene eerste poging hadden ontwaard, om bij de heffing van verbruiksbelastingen te gemoet te komen aan de eischen, welke de ontwikkeling van het fabriekwezen voor den bloei onzer nijverheid doet geboren worden. Het verdient echter opmerking, dat reeds sedert twaalf jaren door verschillende bierbrouwers hier te lande op zulk eene herziening der wet van 5 Augustus 1822 (*Staatsblad* n.º 32) is aangedrongen, waardoor verbeterde bewerking van het bier mogelijk kan worden. Aan hunne bezwaren werd te gemoet gekomen door administratieve voorschriften, tot welker uitvaardiging de Regering waarschijnlijk geene bevoegdheid bezat en waardoor bovendien het naar de Beijersche wijze bewerkte bier aanzienlijk hooger belast wordt

dan het bier dat volgens de oude methode is bereid. Eerst thans, nu zich in de hoofdstad des Rijks eene magtige vennootschap gevormd heeft, die de Beijersche manier van brouwen op groote schaal wenschte toe te passen, doet de Regering het voorstel om de wetgeving ten aanzien van bieraccijns te verbeteren. Daarbij mag niet worden uit het oog verloren, dat de Nederlandsche Beijersch-bierbrouwerij sedert twee jaren in aanbouw was en de bestuurders der vennootschap, die wisten dat de fabriek niet kon worden in werking gebragt wanneer de wet van den 5den Augustus 1822 niet was gewijzigd, naar men meende het oogenblik der voltooiing rustig te hebben afgewacht, alvorens het verzoek tot wijziging dier wet aan de Regering te doen. De leden, die de medegedeelde beschouwingen in het midden bragten, drongen er met kracht op aan, dat de Regering in het vervolg niet meer het oogenblik, waarop van eene invloedrijke zijde krachtige drang wordt uitgeoefend, zoude afwachten om aan een billijk verlangen van de Nederlandsche nijverheid te voldoen. Tevens werd de mededeeling gevraagd der administratieve voorschriften, waardoor de bepalingen der wet van 5 Augustus 1822 bij de toepassing zijn gewijzigd.

§ 2. De meerderheid der leden was tegen deze wetsvoordragt gestemd. De leemten der bestaande wetgeving worden algemeen erkend en hebben reeds in de zitting der Staten-Generaal van 1863—1864 geleid tot de indiening eener wetsvoordragt nopens den accijns op de bieren en nopens de azijnmakerijen, waarin bij een aantal van tot in bijzonderheden afdalende bepalingen eene nieuwe wijze van belastingheffing werd omschreven. Omtrent dat wetsontwerp werd onder dagteekening van 13 September 1864 door de Commissie van Rapporteurs uit deze Kamer een Voorloopig Verslag uitgebragt. Het bleef onbeantwoord, maar de Regering kon daaruit met genoegzame juistheid het gevoelen der leden ten aanzien van dit onderwerp leeren kennen. In de plaats van eene voordragt, die naar aanleiding van dit verslag de heffing van den bieraccijns op eene aannemelijke wijze regelt, biedt zij thans echter een wetsontwerp aan, waarbij aan haar de bevoegdheid wordt geschonken zoodanige voorschriften voor de heffing der belasting te geven, als zij nuttig zal oordeelen. Eenige leden meenden in dit voorstel het bewijs te zien, dat de Regering zelve nog geene vaste overtuiging heeft ten aanzien van het stelsel, dat voor de heffing van den bieraccijns moet worden aangenomen.

Wanneer aan de Regering de bevoegdheid geschonken wordt, welke zij thans vraagt, zal de wijze, waarop de heffing plaats heeft, afhankelijk worden van de inzichten der hoofden van het Departement van Financien die elkander opvolgen, of wel der hoofdamttenaren bij dat Departement. De belastingschuldigen zullen in de plaats van den waarborg, dien de medewerking der Staten-Generaal aan de wetgeving thans verschafft, alle gevolgen dier afwisselende meeningen van ambtenaren moeten ondervinden. Het uitvloeisel daarvan zoude kunnen zijn, dat de belasting geheven werd op eene wijze, die, zoo als de in 1863 door den Minister BETZ voorgestelde, bij de Staten-Generaal afkeuring vond. Die mogelijkheid alleen toont reeds genoegzaam aan, hoe eene verplaatsing van de bevoegdheden der verschillende staatsmagten, gelijk zij thans wordt voorgesteld, niet alleen strijdt met de bepalingen der Grondwet, maar reeds dadelijk nadeelig op den regtstoestand der ingezetenen werkt.

De onzekerheid, waarin men alsnog omtrent de bedoeling der Regering bij de door haar te geven voorschriften verkeert, maakt het onmogelijk om een oordeel over hunne gevolgen uit te spreken. Maar wanneer men er op let, dat ze door de behoeften eener bierbrouwerij op groote schaal worden in het leven geroepen, schijnt er wel eenige grond te bestaan voor de vrees, dat kleinere fabrieken daardoor schade zouden kunnen lijden. De toestanden zijn geheel verschillend en bepalingen bijv. welke de controle op den voorraad moutmeel zullen regelen en in groote magazijnen gemakkelijk kunnen worden toegepast, zouden in eene kleine brouwerij ten platten lande, die veelal onmiddellijk aan de woning van den brouwer grenst, een ondragelijk last veroorzaken. Nu wordt wel in art. 3 de keuze van den grondslag der belastingheffing aan de bierbrouwers gelaten, maar bijaldien de nieuwe wijze van heffing voordeel voor den fabrikant mogt opleveren, zoude de eigenaar eener kleine brouwerij, wanneer hij door hare inrigting gedwongen werd naar de oude methode te blijven werken, welligt in zeer ongunstigen toestand tegenover magtige mededingers worden geplaatst. Wil men aan dit bezwaar te gemoet komen, dan wordt eene goede controle misschien onmogelijk en zal de schatkist schade lijden. Alleen door eene geheele herziening der wet van 5 Augustus 1822 kan het beoogde doel worden bereikt. Het is nu onmogelijk om de gevolgen na te gaan.

Onteigening van perceelen ten behoeve van een kunstweg van Windesheim naar Heino.

(Eindverslag.)

Fenige leden verklaarden zich minder stellig tegen de voorziening, die door de Regering wordt noodig geacht, wanneer het althans blijken mogt, dat het werkelijk nuttiger zoude zijn, om de uitvaardiging van voorschriften omtrent de heffing der belastingen aan de uitvoerende magt over te laten. Maar zij vroegen, waarom dit nu voor het eerst en alleen ten aanzien van den bieraccijns wordt voorgesteld, terwijl er voor korten tijd ten aanzien der belasting op het gedistilleerd voorschriften, die tot in kleine bijzonderheden afdalen, bij de wet zijn vastgesteld. Een voorstel van denzelfden aard werd nog onlangs ten aanzien van den accijns op de binnenlandsche suiker gedaan. Er schijnt geene reden te bestaan, om den eenen tak van nijverheid in dezen boven den anderen te bevoordeelen. Maar evenmin mogen de kleine bierbrouwerijen aan eene groote fabriek worden opgeofferd. Deze leden wenschten op de aangevoerde gronden van de Regering het ontwerp eener volledige herziening van de wet op den bieraccijns te ontvangen. Door eene vergelijking der wetgeving, welke daaromtrent in Beijeren, Oostenrijk en andere Staten geldt, kan zonder groote moeilijkheid aan de bestaande behoeften worden te gemoet gekomen en worden tevens de bezwaren der thans voorgedragen regeling ontweken.

Andere leden spraken over deze voordragt een gunstig oordeel uit. Door de bepaling van art. 3 vervalt het denkbeeld, als of de Regering eene groote bierbrouwerij ten nadeele der andere zoude willen bevoordeelen. Bovendien schijnt het niet geheel ongepast om aan de Regering gelegenheid te geven door eenen tijdelijken maatregel den invloed der hier te lande nog weinig bekende Beijersche wijze van bierbrouwen op de accijnsheffing na te gaan, alvorens daaromtrent door haar definitieve maatregelen worden voorgedragen. Wanneer de wet in dezen zin wordt opgevat, zouden meerdere leden er hunne goedkeuring aan kunnen hechten, mits de termijn, gedurende welken zij zal werken, dan tot den 31sten December 1868 wierd beperkt.

§ 3. Enkele leden gaven naar aanleiding dezer voordragt op nieuw te kennen, dat zij de afschaffing van den accijns op de bieren wenschelijk achtten. De schatkist zoude daardoor geen groot verlies lijden. Het verbruik van een volksdrank, die, krachtig en gezond, heerschende ziekten kan voorkomen en het misbruik van den sterken drank kan tegengaan, zoude daardoor worden bevorderd.

Considerans. Een lid wenschte, dat de wet van 5 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 32) hier zoude worden genoemd, ten einde te doen uitkomen, dat zij ook in het vervolg verbindend blijft.

Art. 1. De aangegeven maatstaf van belastingheffing werd billijk geacht. De opgave der Memorie van Toelichting, dat volgens de Beijersche manier van brouwen veel minder moutmeel per vat inhoudsruimte der roerkuip verwerkt wordt, schijnt echter onjuist. Op dezelfde hoeveelheid bier wordt integendeel meer moutmeel verwerkt. Doch de roerkuip wordt niet, zoo als voor de oude methode, geheel, maar telkens slechts voor de helft of twee derde gedeelten gevuld en daardoor zal de hoeveelheid moutmeel, die te gelijk in de kuip aanwezig is, minder zijn dan thans het geval is.

In dit artikel wordt alleen van ruw of ongebuild meel en gebroken graan gesproken. Het is echter bekend, dat vooral in de brouwerijen van wit bier haver, in sommige fabrieken spelt en andere granen ongebrouwen tot het vervaardigen van bier worden gebruikt, terwijl ook melasse, aardappelsiroop en andere suikerhoudende stoffen daartoe worden aangewend. Wanneer daarvan geene belasting geheven wordt en er op die grondstoffen niet als op de melasse andere belastingen drukken, zullen er al ligt misbruiken en aanzienlijk verlies voor de schatkist ontstaan. Het kan wel worden voorkomen, wanneer de algemeene maatregel van inwendig bestuur, die krachtens art. 2 dezer wet zal worden uitgevaardigd, het gebruik van al deze bestanddeelen verbiedt. Maar dan wordt de nijverheid weer aan banden gelegd. Dit schijnt bovendien noodeloos, wanneer slechts, even als in art. 16 van het wets-ontwerp nopens den accijns op de bieren en nopens de aazijnmakerijen, dat in de zitting der Staten-Generaal van 1863-1864 is ingediend, ook de maatstaf van belastingheffing op andere grondstoffen dan gebroken graan wordt aangegeven. Met kracht drong men er op aan, dat de Regering toch bij het vaststellen van den algemeenen maatregel van inwendig bestuur, die in de tweede alinea van dit artikel bedoeld wordt, de belangen der kleine bierbrouwerijen niet uit het oog zoude verliezen. Alligt zouden zij in eenen nadeeligen toestand tegenover de grootere fabrieken worden geplaatst, nu er nieuwe bepalingen in het belang van deze laatsten worden ontworpen.

Art. 2. Zeer vele leden kwamen op nieuw met nadruk tegen deze bepaling op. Het is hoogst bedenkelijk, om aan het uitvoerend gezag de bevoegdheid te schenken, van de door den wetgever vastgestelde bepalingen af te wijken. Deze afwijkingen moeten zoo noodig bij de wet worden omschreven, te meer daar het doel van dit artikel, zooals het in de Memorie van Toelichting omschreven wordt, toch reeds door de tweede alinea van art. 1 is bereikt. Eenige leden meenden, dat het geheele artikel vervallen kan, wanneer de regelen der heffing behoorlijk in de wet worden omschreven. Anderen zagen in de voorgestelde bepaling minder bezwaar wanneer de ontheffingen algemeen bekend zijn, voor ieder gelijkelijk werken en volgens art. 5 slechts voor een bepaalden tijd worden verleend, daar bovendien de Raad van State omtrent hare wenschelijkheid moet worden gehoord.

Art. 3. De vraag werd gedaan, of de fabrikant des verkiezende te gelijk of wel achtereenvolgens, naar beide grondslagen van belastingheffing zal kunnen werken. Of zal hij zich aan de eenmaal gedane keuze moeten houden? Dit zoude misschien voor kleine bierbrouwerijen nadeelen kunnen opleveren.

Art. 4. In eene afdeeling werd het afgekeurd, dat de toepassing van het maximum der geldboete in de bij alin. 2 omschreven gevallen steeds verplichtend zal zijn. De bepaling van straf, die binnen door de wet gestelde grenzen moet worden opgelegd, schijnt meer eigenaardig tot de taak van den regter te behooren. Niet het minst, wanneer, gelijk hier, de meester aansprakelijk is voor de handelingen zijner bedienden. Het artikel spreekt van *ontduiking*; men vroeg, of daarmede »opzettelijke ontduiking» bedoeld wordt. Voor die opvatting schijnt wel iets te pleiten, daar de Memorie van Toelichting spreekt van »bedriegelijke handelingen», die door de voorgestelde strafbepaling moeten worden beteugeld.

Art. 5. De opmerking omtrent den langen termijn, die voor de werking dezer wet is voorgesteld (verg. hierboven § 2), werd herhaald. Ook zoude het wenschelijk zijn, dat de redactie gewijzigd en gelezen werd: »Deze wet is slechts van kracht tot» enz. De ondervinding heeft immers reeds ten aanzien der wet van 12 April 1850 (*Staatsblad* n°. 15) geleerd, dat het bevel tot herziening deze nog niet altijd ten gevolge heeft. In dit geval zoude de voortdurende werking der tijdelijk geldende bepalingen zeer bedenkelijk zijn.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs, op 8 April 1867.

GULJÉ.
PIJNAPPEL.
VAN DELDEN.
VAN NISPEN VAN SEVENAER.
GEERTSEMA.

[61. 4.]

EINDVERSLAG der Commissie van Rapporteurs voor het
Ontwerp van Wet tot onteigening van perceelen ten behoeve van den aanleg van een kunstweg van Windesheim naar Heino; uitgebragt in de zitting van den 5den April 1867.

Het wets-ontwerp tot onteigening van perceelen ten behoeve van den aanleg van een kunstweg van Windesheim naar Heino heeft bij de overweging in de afdeelingen tot geen bedenkingen aanleiding gegeven. Alleen werd te dezer gelegenheid in eene der afdeelingen het meermalen geuit verlangen herhaald, dat voortaan bij de aanbieding van onteigeningswetten, door de Regering, hetzij in de Memorie van Toelichting, hetzij afzonderlijk, een kort overzicht van de bezwaren der belanghebbenden worde medegedeeld. Het is toch voor de leden der Kamer zeer moeilijk, zoo niet onmogelijk, in elk geval de oorspronkelijke stukken wegens die bezwaren te raadplegen, welke bij de onteigeningswet worden overgelegd.